GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIZGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

J. Delagiovanna priv. tis. Šibenik

Narodna Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU.
MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50
OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. — Priopćeno po retku D 10

IZLAZI REDOVITO SVAKI UTORAK I PETAK U JUTRO
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin - Šibenik
Telefon interurban za upravu i tiskaru broj 47

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.50
PRETPLATA MJESEČNO: 10 DINARA
INOSTR. TROMJES. D 45. - RUKOPISI SE NE VRACAJU

GODINA II — ŠIBENIK, 8 JUNA 1934 — BROJ 95

Zapostavljanje Šibenika

Pod gornjim naslovom uvaženi splitski „Jadranski dnevnik" u jednom od zadnjih brojeva donosi članak u kome se Split brani da nije imao nikakovog udjela u donošenju neobičnog cirkulara Jadranske Plovidbe br. 971

o zabrani ukrcavanju putnika

u Šibeniku za Biograd na brzim prugama br. 1 i 2.

Mi našim posljednjim člancima o tome pitanju, nismo mislili, da okrivimo Split, i u njima o tome nema ni spomena. Nama je ipak drago da je i sam Split uvidio apsurdnost te naredbe i da se složio sa nama, povodom opravdanog našeg zahtjeva da se taj cirkular odmah ukine. Do sada smo uvijek bili uvjereni u lojalnost i dobru volju Splita, a pišući protiv pomenute bezrazložne naredbe nismo uopće dolazili na pomisao, da makar i malo okrivimo Split radi „kampanelističkog obilježja". Ako ima krivice onda je ona jedino na Jadranskoj plovidbi. Ako je već donela jedan tako čudan cirkular zašto se onda ni pored tolikog našeg pisanja nije do sada promijenio? Zar se zato treba toliko misliti, i zar su toliko velike teškoće oko ukidanja te apsurdne naredbe koja je inače preko noći izdata i koja mnogo i mnogo šteti Šibeniku.

Istina je da postoji lokalna pruga iz Šibenika za Biograd. Ali pišući o toj naredbi mi ne mislimo samo nā mještane, već u prvom redu na strance, koji ne žele da se zadržavaju ni u Šibeniku ni u Splitu, već idu pravo za Biograd. Šteta je neosporno da se ti stranci ne zadržavaju u Šibeniku, i ako imaju sve pogodnosti, o čemu nam najbolje n. pr. svjedoči zahvalno pismo Š. K. „Vuka" upućone vlasniku Hotela „Krke" radi svoje velike susretljivosti i solidnosti, ali ipak putnicima koji žele ravno da otiđu u Biograd treba da se izađe u susret kada

već postoje brze pruge koje tiču Sibenik i Biograd

Uostalom zašto ih iz Šibenika slati u Split, kadà se time odbijaju i od Biograda, tjerajući ih da potroše skoro duplo više za voznu kartu!!!

U drugom redu pak i radi građana koji bi u ljetnoj sezoni željeli da u Biogradu provedu n. pr. nedjeljom cijeli dan, kad već ta pruga postoji zašto im se ta mogućnost nebi dala?

Šibenik, možemo reći, nema skoro drugih saobraćajnih sredstava nego od Jadranske plovidbe, koja medju ostalim svojim srednjovječnim prevoznim sredstvima tipa „Juraj Šubić", „Kozjak" i t. d. crpi godišnje silne koristi od šibenskih privrednika, pa i ako bi i katkada morala trpjeti koju sitnu štetu (što u ostalom u ovom našem zàhtjevu apsolutno ne postoji) dužna je da primi tu žrtvu na se. Žalosna bi bila činjenica da se uvijek moraju drugi favorizirati na štetu Šibenika!

U zadnjem broju izveli smo slučaj sa Dubovačkom plovidbom, i istakli ga kao primjer dobre volje i pažljivosti prema publici i gradovima Primorja, i u isto vrijeme poželjeli da se Jadranska plovidba ugledā na ovaj lijep gest Dubrovačke plovidbe. Nismo uopće predpostavljali da treba toliko pisati i moliti, da se jedna takva apsurdna naredba ukine. Nadali smo se da će biti dovoljno ukuzati samo na nelogičnost te pogrešne naredbe i da će se to odmah uzeti u postupak. Smatrali smo da će se prema Šibeniku, srcu i središtu sjeverne Dalmacije, imati toliko dužnog obzira, i da naše dobronamjerno pisanje neće biti „glas vapijućeg u pustinji". Vidimo pak do sada, da se Jadranska plovidba uopće ne osvrće na naše pisanje i da tu naredbu niti uviđa, niti pak opravdava, onako n. pr. kao što običava ugl. Direkcija pošta i telegr. u Splitu u stvarima za koje mi nalazimo potrebu da se poprave i to jedino radi naše orientacije i ev. potrebu Uredništva. Ona je zâuzela jedan čudan stav ćutanja, smatrajući valjda da se na naše zahtjeve i molbe ne treba obraćati pažnja. **Mi i cijeli Sibenik čudimo se tome ne malo, i ne možemo da razumimo ovaj zaista čudan postupak zapostavljanja Sibenika, i strpljivo čekamo da se ova stvar već jednom riješi.**

VLAHOV
OKREPLJUJUĆI ŽELUDAČNI ELIXIR
KUĆA UTEM. GOD. 1861
ZDRAVSTENI GORKI LIKER SVJETSKOG GLASA
proizvadjal jedino
R. VLAHOV
SIBENIK

Budite pretplatnici „Nar. Tribune"

HISTORIJA EKONOMSKOG RAZVOJA NA KRŠU JADRANSKOG PODRUČJA

(sa osobitim osvrtom na šumarstvo)

Do mira u Campo Formio g. 1797 bila je Dalmacija pod vlašću mletačkom. U doba najvećih turskih navala pripadali su pod mletačku vlast samo pojedini primorski gradovi, koji su služili koje za ratnu, a koje za trgovačku mornaricu.

Kad se završio rat kod Kandije proširio se mletački posjed u Dalmaciji: pod mletačku vlast došla je sva Dalmacija uz obalu. U to doba ide granica od Novigrada do blizu Knina, zahvatajući Vrànsko i Prokljansko jezero, preko Tartarskih brda (Trtar) pa preko Klisa, Mosora i Biokova na Gabelu, odakle se spušta u zaljev Neum. Od zaljeva Neuma, uključujući poluostrvo Pelješac, Ston, Konavlje, Slano i Dubrovnik do Punta d' Ostro prostirala se je republika dubrovačka.

Od Ercegnovog preko Krivošija do podnožja Lovćena, pa preko Grblja, obuhvatajući 4 općine u Župi, pod imenom „Albania Veneta" prostire se južni dio mletačkog posjeda. Ti pomenuti krajevi u sjevernoj i južnoj Dalmaciji dolazili su pod imenom „Acquisto vecchio".

Republika Poljico, kojà je obuhvàtala primorške krajeve od Splita do Neretve, pripadala je jednom Mlecima, jednom Turskoj. Od ostrva pripadali su republici dubrovačkoj Mljet i Lastovo. Ostala dalmatinska i kvàrnerska ostrva pripadala su Mlecima.

Mirom u Karlovcima 1699 g. pripao je najveći dio Dalmacije Mlecima. Nova granica je obuhvatala tvrđave Knin, Vrlika, Klis. Zatim desnu obalu Getine, Vrgorac, Čitluk na Neretvi, i ušće Neretve sa Klekom. To je „Acquisto nuovo". Granice u „Albania Veneta" ostale su nepromijenjene. Mirom u Passarowitzu 1719 g. promijenile su se granice od „Acquisto nuovo" tako, da je sva Dalmacija, osim teritorija dubrovačke republike, došla u vlast mletačku. Nove granice označuju „Acquisto nuovissimo". U to doba su se promijenile i granice u Boki, jer je nova granična linija obuhvatala nekoliko crnogorskih sela.

Mirom u Campo Formio god. 1797 pripala je sva Dalmacija pod vlast Austrije. U to dobà nije bilo ružičasto kulturno i ekonomsko stanje Dalmacije.

Prilikom zauzeća dalmatinskih gradova ostavila je Venecija stara municipalna prava i privilegije gradova i zadovoljila se s time, da je posvuda bio po jedan član Signorie kao državni reprezentant, „rappresentante pubblico". Jer je Dalmacija razdijeljena u mnogo republika, razvijala se u njima i uprava i zakonodavstvo u raznim smjerovima. Kad je Venecija 1797 g. predala Dalmaciju Austriji, predala ju je svu razgranatu u male republike. Jedina zajednička veza bio je „proveditore generale" u čijoj je ruci bila i sudska, i politička i financijska vlast nad Dalmacijom i nad Venecijanskom Albanijom (Boka). On je bio ovisan jedino od venecijanskog senata. Imao je pored sebe jednog „Conte" kao punomoćnika za političke poslove, jednog „Capitano" za vojne stvari i jednog „Cámerlengo" za finansije.

U XVIII stoljeću nalazimo veći dio Dalmacije u stanju, u kome su se nalazili evropski narodi neposredno poslije seobe: u velikoj zaostalosti na kulturnom i ekonomskom polju, u bijedi i nevolji, u gladu i izumiranju. Najveću krivicu za ovo stanje nosi mletàčka vlada, jer nije davala narodu niti škola niti obrazovanosti, onda zbog svoga hrđavog vladanja i slabog zakonodavstva, te što nije ni toliko pomagala narod koliko je od njega imalá koristi.

Međutim se je i za Mletačke vladavine našao čovjek, koji je htio pomoći zlu, u kome je bio seljak dalmatinskoga krša. To je bio „provveditore generale" Francesco Grimani, koji je htio da nešto dobra stvori dobrim zakonom. God. 1756 dne 25. aprila iziđe zakon, koji se po njemu zove „Legge Grimani", a koji je imao zadatak, da poboljša prilike među dàlmatinskim seljaštvom. Grimani je htio, dā prije svega potakne seljaka na rad. Zato naređuje već u početku zakona, da će se onome oduzeti zemlja, ko je napusti kroz dvije godine, a onima, koji upozori vlast na to, zakon daje polovicu napuštene zemlje. U VII dijelu preporuča uzgajanje aljika i drugih voćaka i naređuje, koliko od koje vrsti treba zasaditi. Da bi što prije potakao na rad, oslobađa zakon kroz 20 godina od davànja desetine u voću. U XIX dijelu zabranjuje najstrože puštanje koza u voćnjake i u šumu. U XXI dijelu naređuje da se skrene pažnja gajevima.

Grimanijev zakon donesen je u pravo vrijeme i nema sumnje da bi bilo od njega mnogo koristi, da su mu Grimanijevi nasljednici posvećivali doličnu pažnju. Ali poslije Grimanija nije bilo ljudi, koji bi bili savjesno vodili računa o provedbi togā zakona.

Da se uredi pašarenje, a u isto vrijeme da se u redu drže šume, određivào je Grim. zakon u V i VI dijelu da je svaki posjednik zemljišta dužan urediti pašnjak srazmjerno broja svoje stoke.

Sadnju drveća u ograđenim prostorijama određuje dio XXI sa nakanom da bi se opet podigla šuma.

Međutim i pored tih vrlo pametnih odredaba Grimanijevih napredovalo je obešumljenje iz godine u godinu. Ni od gradnje bunara i puteva nije bilo ništa. I su odredbe Grimanijevog zakona ostale samo na papiru. Agrikultura je spavala u mirnom snu. Zemljište se obrađivalo na način predhistorijski. I ako je populacija bila slaba 17 stanovnika na 1 km^2 (sada 68 stanovnika na 1 km^2) svake se je godine dopremalo zito iz Hrvatske, Bosne i Hercegovina. Jedino je broj stoke bio obilan. Tako je prema jednom popisu iz god. 1806 bilo u to doba oko 2 milijuna grla, od čega oko 700.000 koza i preko 1 milijon ovaca. Međutim taj veliki broj stoke nije značio bogastvo zemlje. Radi nedostataka kome trebalo je stoku goniti u šume na pašu. Naravno da je posljedica toga bila ogriženi izbojci, a sasječene grane i strukovi. Tu nalazimo i prvotne razloge obešumljavanja, a u svakom slučaju apsolutne zapreke ponovnom pošumljavanju. Razlozi za obešumljenje nisu prestali. U planinama je ovca stalno čupala čuperke trave, umjesto da ih je odgrizala. Zemljište nije bilo više zaštićeno, jer je čupanjem nestajalo trave, a sjekira i koza uništavale su izbojke. Pod utjecajem kiše propadalo je naglo zemljište i tako se gubila i posljednja gruda plodne zemlje, a ostajale su kamenite površine, osuđene na vječni sterilitet. Stoka je međutim bila veoma slaba, kržljava, pa je pretstavljala — u razmjeru prema broju — veoma malu vrijednost. Takve su bile ekonomske i kulturne prilike za vrijeme kad je Dalmacija došla pod vlast austrijsku.

J. E. B. i

(nastaviće se)

Gonjenje krijumčara na Hidroplanu

Helsingfors. Ovih dana se u Finskoj odigrao rijedak slučaj proganjanja krijumčara na hidroplanu. Hidroplan obalske službe „L. K. 2“ poslije oštre borbe na moru konfiskovao je motorski čamac krijumčara i uhapsio njegovu posadu od tri lica. Hidroplan „L. K. 2“ vršio je službu nad Finskim zalivom. Oko dva sata poslije podne je na rastojanju od četiri milje od keksholmske kule svetilje primjetio sumnjivi brod. Hidroplan se spustio 20 metara nad morsku površinu i konstatovao je, da je motorni brod pun buradi s alkoholnim pićem. U čamcu su bila tri čovijeka, koji su brzo počeli bacati burad u more kako su primjetili da se avion spušia opasno nisko. Za kratko vrijeme su tako bacili 40 buradi u more. Kad je međutim izdana zapovijest da se motorni čamac zaustavi, krijumčari su odgovorili metcima iz pušaka, trudeći se da hidroplan sruše. Situacija je postala tako kritična da hidroplanu nije ostalo ništa drugo, nego da se opet brzo podigne na visinu. Odande je ponovo izdano naređenje da čamac stane, ali krijumčari su nastavili najbržu vožnju bacajući pri tom stalno burad u more. Tek kad je progovorio mitraljez na hidroplanu i kad je nekolike metaka pogodilo motorni čamac, došlo je do nekoliko eksplozija i motor se zaustavio. Poslije toga se hidroplan ponovno spustio niže i konfiskovao je čamac. Krijumčari su bez otpora uhapšeni i odvedeni u Helsingfors. Ispostavilo se da su tu poznati krijumčari alkoholnih pića. Prilikom gonjenja bacili su u more oko 30.000 lit. pića.

Novi dom sovjetskih književnika

Moskva. U Moskvi se podiže šestokatna kuća sovjetskih književnika. Osim stanova za književnika u zgradi će biti smještena izdavačka knjižara, trgovina knjigama, papirom, stovarište papira i t. d.

Podzemni bazen za vodu iz XVI stoljeća u Moskvi

Moskva. Prilikom kopanja tunela za moskovsku podzemnu željeznicu otkrivene su cijevi za vodu, koje potiču iz XVI stoljeća. Daljim kopanjem su pronađena dva hodnika, koji su vodili do visokog zida izgrađenog od dobro istesanog bijelog kamena. Taj zid je s velikim trudom probijen i tako je otvoren put u veliki bazen, pun tekuće vode. Razmjeri bazena su 10 puta 9 metara, dubina oko 2,5 m. Čitav bazen je popločan ogromnim pločama bijelog kamena. Voda iz bazena se odvodi kanalima obloženim cigljama.

Bazen se nalazi u prostoriji sa krasno obloženim svodovima. Čitava konstrukcija bazena i prostorije je istorijski i arhitektonski vrlo interesantna. Stalan pritok tekuće vode dokazuje dá je bazen 1534 godine dala izgraditi mati Ivana Groznog Jelena Glinska. U okolini bazena se vrše dálja kopanja pod vodstvom iskusnih arheologā.

Stalan cirkus za 4000 gledalaca u Lenjingradu

Lenjingrād. Za najkraće vrijeme će u Lenjingradu započeti gradnja nove stalne cirkusne zgrade, koja će moći da primi 4.000 gledalaca. Zgrada je projektirâna prema najnovijim tekovinama cirkusne tehnike; arena je mehanizirana i prilagođena izvađanja komplikovanih pantomina.

Glavna godišnja skupština „Monte Promina“ iz Siverića

Ugljenokopno društvo „Monte Promina“ iz Siverića održalo je pod pre sjedanjem svog predsjednika senatora Morpurga na Sušaku svoju glavnu skupštinu. Izvještaj govori o teškoćama u poslovanju prošle godine. Radi većeg postotka ugljene prašine ovo društvo kani započeti sa fabrikacijom briketa. U ravnateljstvo birani su nanovo gg. direktor „Oceanie“ Marko Lučić Roki i kapetan Gjuro Pany.

Veliki dan čehoslovačkih filatelista

Dan biranja pretsednika republike u Pragu bio je ujedno i velik dan za filateliste, jer je poštanska uprava za taj dan pustila u saobraćaj crven pečat na glavnoj pošti i nekoliko drugih poštanskih ureda. Pred šalterima glavne pošte su od ranog jutra do kasne noći stajale u redu mase filatelista, tako da su činovnici teškom mukom savlađivali posao. Štambiljanje je trajalo tri dana, to jest do subote 26 maja.

Tvornica Gavrilović u Petrinji proizvađa sapun

Tvornica salame „Gavrilović“ u Petrinji, koja imade i vlastitu tvornicu sapuna bacila je na tržište novi dumping sapun po 1 dinar. Taj sapun, koji inače stoji komad 4 dinara, kupuje na veliko siromašni svijet.

Kemički čisti i bojadiše odijela
najbolje i najbrže uz umjerenu cijenu
poznata i odlikovana radnja
M. DOMIĆ
Kr. dvorski dobavljač
SPLIT
Parna praon. i gladion. rublja

✝

Tužna i ucviljena srca javljamo svoj rodbini, prijateljima i znancima žalostnu vijest, dá je danas u 10 sati pr. pod. blago usnuo naš neprežaljeni suprug, otac, djed, tast i svekar

GRGO ČALETA pok. IVANA

umirovljeni viši glavar kancelarije

Smrtni ostanci milog i nezaboravnog pokojnika bit će preneseni iz kuće žalosti (ulica Nikole Tavelića) na groblje sv. Ane dne 6 juna 1934 u 5.30 posl. podne.

Šibenik, 5 juna 1934.

OŽALOŠĆENI:

Mandica ud. supruga. *Zvonimir sudija*, sin.
Marija Matačić, Slavka Benzon, Divka i Zorka Cavallaro, kćeri.
i ostala rodbina. (Vrijedi kao direktna obavijest)

Specijalne cigarete puštene su u promet povodom Sokolskog sleta

U vezi sa sokolskim sletom u Sarājevu monopolska uprava je pustila specijalne cigarete u promet. Na cigaretama je utisnut sokolski znak, a cigarete Vardar i Drina raspačavaju se u luksusnim paketimá.

Roosevelt pomažo postradale poljoprivrednike

Pretsjednik Roosevelt sazvao je konferenciju senatora i narodnih poslanika iz 15 saveznih država, da rasprave pitanje mjera koje treba poduzeti da se pomogne postradalim poljoprivrednicima u krajevima gdje vlada velika suša. U pogledu kredita u tu svrhu, po najumjerinijim procjenama, trebala bi pomoć od 600 miljuna dolara dok po mišljenju ostalih stručnjaka treba kredit od jedne milijarde dolara.

Solidna novogradnja sa taracama i dvorištem prodaje se ili bi se zamijenila.

Unajmljuje se 1 sobu s pokućstvom na lijepom sunčanom položaju u blizini poljane.

Prodaje se vrlo jeftino kuća dvokatnica sa prizemljem, dvorištem, terasom i svim komforom.

Iznajmljuju se velike prostorije u ulici Kralja Tomislava, prikladne za dućan i kancelariju.

MOLBE za pripust na prijemni ispit dobivaju se kod Tiskare E. Vitaliani i Sin — Šibenik.

Razne vijest

Jedan avion Lufthanse postiga je novi rekord brzine na pruzi Berli —London, koju prugu je prevalio tri sata i pedeset minuta.

Treći njemački krstaš biće pušte u more 30 o. mj. Brod ima Dieselo motore od 56.000 HP i pretstavlja na savršenije tehničko djelo u pomo stvu.

Konsekracija novog nadbiskup koadjutora dr. Stepinca obavit će u nedjelju 24 c. mj. Konsekrator će sam nadbiskup dr. Bauer.

Za finalna natjecanja za svjetsk prvenstvo u nogometu kvalificirale se Italija i Čehoslovačka. Utakmica se održati u Rimu 10 ov. mj.

Savjet Društva naroda je usvoj sporazum o Saarskoj oblasti i održ vanju plebiscita kako su utonači Francuska i Njemačka.

Engleska vlada odlučila je u cij losti odgoditi plaćanja USA koja d spijevaju 15 ov. mj.

Paklena mašina eksplodiralā je kursnim kolima Paris-Beograd nā z grebačkom kolodvoru. Ljudskih žrta nema.

Engelska diplomacija očigledn rádi proti ostvārenja rusko francusko defenzivnog saveza i vrši pritisak Francusku na svim linijama.

Dvije i pol milijarde franaka b će utrošeno za ostvarenje velikog fran plana izgradnje civilne avijacije.

Zrakoplov „Graf Zeppelin“ pr valio je put iz Friedrichshafena Permanbucco u rekordnom vremen od 78 sati.

POMOZITE NAŠ „CRVENI KRST“

ŽRTVE TAJFUNA

Na obali Koreje iznenadio je jaki tajfun jednu ribarskú flotilu od 20 lađa sa 500 ljudi posade. Bojazan je da su sve lađe nastradale. More je do sada izbacilo 84 liješa.

Jedna druga flotila od 300 lađa, koja je bila dosta udaljena od obal nije se također dosada još povratila.

VATRA U ZLINU

U Batinim tvornicama u Zlinu nastala je u magazinima kemikalije velik vatra. Šteta se računa na 8—10 milijuna, ne govoreći o šteti keju trpe ok 2000 radnika što će neko vrijeme biti bez namještenja. Uzrok je vatri još ne poznat, ali misli se da je tome kriv neugašeni odpadak cigarete.

LETOVI U STRATOSFERU

Max Cosyng, učenik i saradnik prof. Piccarda sprema se sa jednim mla dim brüsselskim studeniom za let u stratosferu. Put je određen za 15 jun što naravno ovisi o atmosferskim prilikama. — Prof. Piccard, kako smo ve javili, namjerává također u stratosferu i to do 30.000 m.; dok će njegov br startati u Detroitu i nastojaće da dosegne visinu od 18.000 metara u želji d prouči kosmičke zrake.

POSLJEDICA LUDE ŠALE

Poznati francuski romansjer Gabriel Bernard, izlāzeći zamišljen iza nek sjednice, sukobio se s jednim dječakom koji mu je, ne misleći zla, stavio po nos kist pun boje. Romansier se strahovito prepao i poslije nekoliko koraćaj pao u nesvijest. Prenesen je u bolnicu gdje je iste noći umro.

GRADSKE VIJESTI

Proslava dana Crvenog Krsta

U nedjelju 10 juna u Šibeniku ce biti veličanstveno proslavljen ljetni dan Crvenog Krstà i to na uspomenu dana vjenčanja Visokih zaštitnika društva Njihovih Vel. Kralja Aleksandra I. i Kraljice Marije.

U 8 sati će biti povorka školske djece sa nastavnicima i uprave društva sa članovima Crvenog Krsta.

Sakupljati će se novčani prilozi i rasprodavati značke, a sve za humane ciljeve Crvenog Krsta.

Preporuča se svim građanima i članovima društva da doprinesu svoj obol i da se u što većem broju pridruže manifestacijonoj povorci naše drage djece.

U 11 sati će biti koncerat muzike Ratne mornarice u Gradskom perivoju. *Pomozite naš Crveni Krst.*

Kola sa konjima pala u more

Juče po podne na obali kod starog mula, uplašili su se konji upregnuti u kola g. Šare i survali se u more. Srećom kola su bila prazna te žrtava nema. Konjima se nije ništa dogodilo. Oko 20 ljudi su sa konopima i daskama jedva izvukli kola i konje iz mora.

DOBROTVORNA ZABAVA „KNJEGINJE LJUBICE". Mjesni pododbor ovog aktivnog humanog društva, koje je kroz ovu godinu potpuno odjenulo petnaestoro siromašnih učenika, priredilo je, prošle nedjelje, da proslavi „Majčin dan", svečanu akademiju. Na programu su bile izabrane deklamacije; „Moja mati", „Majčino srce" i „Majka i sin", koje su izdeklamovale, vješto i sa puno osjećaja, učenice osnovne škole „Bovan-Kovačević": Desanka Popović, Bojana Beader i Radojka Sekulić, te dramska igra u jednom činu „Sirotica" i šala u jednom činu „Na žuru", koje su izveli isto učenici i učenice ište škole.

Moralni je uspjeh ove akademije silan, a materijalni neznatan i ispod očekivanja.

Mali glumci, koji su prvi put stupili na binu, odigrali su svoje uloge precizno, sa puno prirodnosti i uživivši se cijelom dušom u svoju igru. Naročito su se istakle Ravijojla Krstanović, kao majka Itera, Drina Radečić, kao Vida opozicijonerka, i Radojka Sekulić, kao tetka. One su igrale kao prave glumice. Isto se odlikovao dobrim radom Čeda Filipović, kao patuljak u „Na žuru".

Što je ova dobrotvorna zabava požnjela moralni uspjeh najveća je zasluga gđe Miroslave N. Manojlović, učiteljice škole „Bovan-Kovačević". koja je sa puno ljubavi i samopregora pripremala i pripremila svoje učenike za ovu akademiju, koja je imala da svojim čistim prihodom obraduje njihove siromašne drugove, koji su bez odjela i bosi. Nemar, nerazumijevanje, tvrdoća srca i apatija za tuđe nevolje pornšili su nade tih sirotana.

Neka je svaka hvala vrijednome Pododboru Gospođa „Knjeginja Ljubica" u Šibeniku, koji se još uvijek oduševljava ovako neblagodarnim humanim radom. Neka ne klone! Neka ih nehat građana, koji imaju da šakom bacaju na bljutave zabave, ne omalodušì. Napred! Jer pregaocima Bog pomaže.

Spectator.

TRGOVAČKA ŠKOLA — ŠIBENIK

Ovih dana pozvala je uprava Državne učiteljske škole u Šibeniku sve roditelje učenika i učenica ove škole, da im priopći uspjehe postignute sa strane njihove djece i tom je prigodom g. Juraj Milat zahvalio profesorskom zboru ovog našeg zavoda slijedećim riječima:

„Gospodine Direktore! Ja kao roditelj na kulturno odgajanje povjeravam Vam svog mladića u svoje ime, a vjerujem da to mogu učiniti i u ime ostalih roditelja Vaših gojenaca, najsrdačnije zahvaljujem Vama i Vašim časnim kolegama ostaloj gospodi profesorima ove Državne Trgovačke Škole u našemu gradu na Vašem revnom zauzimanju oko obdarivanja naše mladeži sa općim znanostima, koje su izvor ne samo ekonomskog blagostanja, nego i odličnog duševnog bogatstva. Molimo Vas gospodine Direktore kao i gospodu Vaše drugove, da svojim vrlo dobrim uspjehom okrunjenim radom na polju prosvjete nastavite sa dosadanjim hvalevrijednim marom i zaslužena harnost Vaših gojenaca i njihovih roditelja biti će Vam za to vječita moralna nagrada".

Bilježeći ovo našem građanstvu sigurno ugodnu vijest, uprava lista čestita profesorskom zboru ove škole na postignutim pohvalnim uspjesima u povjerenom im nastavnom zavodu.

OGLAS! Upisivanje djece u I r. vježbaonice vršiće se dana 20 i 21/6 od 8-12 sati izjutra. — Pri upisivanju roditelji će djecu lično prikazati i za svako dijete donijeti krsni list.

Za djecu koja nijesu navršila 7 g. života donijeće još i lijekarsko uvjerenje. - Direkcija državne učit. škole u Šibeniku. Direktor: Tomov T. Kvint

IMENOVAMJA: Ukazom Nj. Velič. Kralja na prjedlog ministra pravde postavljeni su za više kancelarijske oficijale VII grupe: u sreskom sudu u Biogradu n-m Viktor Bošković, u sreskom sudu u Vrgorcu Petar Krstulović, u sreskom sudu u Šibeniku Dane Rogić, u sreskom sudu u Tijesnom Milan Rodić; u okružnom sudu u Šibeniku Ivan Grizelj, u sreskom sudu u Drnišu Marko Njeguš, u apelacionom sudu u Splitu Eduard Trs, u sreskom sudu u Obrovcu Antun Mlovčević, u sreskom sudu u Šibeniku Robert Zeetner, u sreskom sudu u Trogiru Stjepân Munitić, u sreskom sudu u Biogradu n-m Dominik Tović.

POSTAVLJENI: Ajman F. za uč. u Golubić (Knin), Blaženka J. za uč. u Vrlici, Demoč R. u Diklo, Javor Z. u Banjevcima.

U „HOTELU KRKA" kabaret Džonson-balet počev od 7 o. mj. pa na dalje izvodiće svoj zanimljiv i obilan program. Početak u 10 s.

MOLIMO DA SE ISPRAVI. U prošlom broju u članku „Zahvalno pismo Dubrovačke plovidbe" griješkom slagara stavljeno je da „Kumanovo" dolazi u Šibenik u 7.30 s. a treba da stoji u 4.30 s.

DRŽAVNE NABAVKE

(Oglase kod Trg. Ind. Komore Split)

Boje i lakovi za Kdu Vazduhoplov. Divulje. Ponude do 15 VI.

Opànke kožnate za Kdu Vazduhop. Divulje. Ponude 30 VI.

Popravak kupališnog pristana na Jadriji u Šibeniku. Ponude do 11 VI.

Maslinovo ulje za arsenal Tivat. Ponude do 14 VI.

Popravak pristana u Račišće. Ponude do 15 VI.

JOSIP JADRONJA - Sibenik
Međunarodno otpremništvo agentura, komisionalna, pomorska poslovnica
Poveljeni
Trgovački - Pomorski Mešetar.
Utemeljeno 1906. - Brzoj. Šped. Jadronja Telef. broj 3 i broj 27
Komision. skladišta i zastupstva prvih tvrtka i tvornica u tuzemstvu i inozemstvu

RESTAURACIJA
Kupalište „JADRIJA"
Menù
10 din. — juha, govedina, salata ili varivo i 2/10 vina.
12 din. — juha, pečenje teleće - janjeće, salata ili varivo i 2/10 vina
14 din. — juha, pečena riba, teletina, salata ili varivo i 2/10 vina.
Vlasnik
ŠIME MARENZI — ŠIBENIK

OPET O RASVIJETI. Na molbu Šibenika „Kumanovo" stoji u Šibeniku do ponoći, da bi stranci mogli razgledati Šibenik. Međutim zadnji put kada je bio, baluni se u gradu ugasili prije pola noći. A mi smo toliko o tome pisali, i čak je bilo riješeno, kako smo bili obaviješteni, da će se rasvijeta grada produžiti. I do sada se kao što vidimo na tome obećanju ostalo. Ako se već građanima ne izlazi u susret sa time, moglo bi se pripaziti bar kada je brod sa turistima ovdje, da rasvijeta bude duža.

ĐAČKA IZLOŽBA U GIMNAZIJI. Izložba crteža, ženskih i muških radova, geografskih, botaničkih i t. d. pri mjesnoj gimnaziji otvorena je od 8-10 o.m. od 8-12 s i od 16-20 sati. Pristup slobodan.

SPORT

HAZENA

i old-boy utakmica

U Nedjelju 10 ov. mj. priređuje se na igralištu „Osvit-a" hazena-utakmica. Nezna se još točno koja će se hazena pozvati, ali je u izgledu hazena D. O. Š. K.-a (Drniš) i „Vuk-a" (iz Splita). Ako se ne bude uspijelo da se aganžuje neki bolji klub, a na tome se intezivno radi, kao predigra hazeni biće utakmica „Old-boya". Bez sumnje da će ova priredba privući dosta gledalaca jer će se pored interesantne hazena utakmice, na zelenom polju sukobiti naši veterani u futbalu. Vjerovatno da će se stare zvjezde još jednom zasijati, ali će nesumljivo biti i dosta smjeha.

Hazena-utakmicu sudiće g. Anweiler.

Službeni Glasnik

UDRUŽENJA TRGOVACA

za srezove Šibenik i Biograd n/m

Br. 1148

Obaviješćuju se interesirane članove da je izvozna banka Beograd—filijala Tirana (Banka e eksportimit, Beograd — Dega e Tiranas) svojim pismom od 30 5 1934 priopćila Trgovinsko Industrijskoj Komori sljedeće: „Opažamo u zadnje vrijeme, da nažalost naše izvozničke firme iz Dalmacije izvažuju svoju robu za Albaniju posredovanjem talijanskih banaka, pa Vas uljudno molimo, da im skrenete pažnju da je u Tirani (kako Vam je poznato od zavoda za unapređenje spoljne trgovine) osnovana filijala. Izvozne banke iz Beograda, i trebalo bi već iz našeg prestiža ovdje, da se naši izvoznici služe našim posredovanjem prilikom slanja dokumenata na inkaso."

Uprava

Iz Jadranske straže

Jadranska straža priređuje koncem ovog mjeseca, ako budu gotove pripreme, veliki manifestacioni izlet u Prag. Polazak će biti iz Vukovara Dunavom preko Budimpešte do Bratislave. Zatim od Bratislave vozom do Praga. Putovanje će trajati Dunavom 30 s. a vozom 6 s. Povratak će pak uslijediti preko Beča. Cijena putovanja, odlaska i povratka neće prelaziti sumu od 700 Din.— a do Vukovara imat će učesnici 50% popusta. U Pragu se priprema veličanstven doček izletnika. Daje sva obavještenja i prima prijave „Jadranska straža" i „Putnik".—

Na dan 24 ov. mj. održaće se u Šibeniku „Jadranski dan". Glavna atrakcija toga dana biće gađanje glinenih golubòva. Natjecaće se šibenski lovci i strijelci a eventualno učestvovat će i lovci iz okolnih mijesta. Program proslave objaviće se naknadno.

Za izlet Jadranske straže u Dubrovnik i eventualno Kotor, čine se velike pripreme. Pošto će cijena biti minimalna, t. j. biće oko 100 din. po osobi, vjerovatno da će odaziv biti velik.

IZ POLICIJE

Policija je uhvatila poznatog kradljivca Vujanićā Šimu pok. Andrije iz Obrovca kod Knina i kod njega pronašla slijedeće ukradene stvari: jednu alpaka kutiju za cigarete sa oznakom „Anka"; jedan zlatan ženski sat sa 2 poklopcā, 10 rubina br. 74560 Na poklopcu ima urezane cvjetove ljubičice; jedan alarm-pištolj „Em ge"; jedan aparat za brijanje; jednu tubu od rouge-a i jednu džepnu maramicu. Pošto se neznaju vlasnici gore navedenih stvari, pozivaju se ovim putem da dođu u Predst. Gr. Policije soba br. 3 radi izručenja istih.

— —

Juričić Nikica iz Kastane pokradena je od svoga zaručnika. Lopov je poslije izvršena krađe pobijegao. Policija ga je pronašla i ukradene stvari zaplijenila.

„ILS" INDUSTRIJA LIJESA
TVORNICA SANDUKA - ŠIBENIK
Skladište svakovrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30.

Širite „Narodnu Tribunu"

Priopćeno*)

Prigodom dvostrukog jubileja vlč. Don Krste Stošića

1888 — 1909 — 1934

Stan, počekaj od Doboja Mujo,
I mi konja za trku imamo!

Između ostalih novina i šibenska Narodna Tribuna od 1 maja 1934 godine, broj 85, donijela je u podlisku hvalospjev Don Krsti Stošiću prigodom njegovog dvostrukog jubileja, a potpisan sa dva slova, i to velikim slovom P. i velikim slovom I. — Tko je taj g. P. I., nijesam mogao da dešifriram. Kao što sa P., tako i sa I. počimaju mnoga imena, i ovaka i onakva, pak se čudim što se taj P. I. nije potpisao punim imenom, osobito kad se radilo o tako visokoj, svestrano naobraženoj i na daleko poznatoj ličnosti.

Čovjek kad nešto napiše, osobito kad je svijestan da dobro i istinu piše, u njegovom je interesu da se i potpiše, a ne da se krije pod jednim ili drugim slovom ili kakvim pseudonimom. *Ako li istinu pišeš, česa se bojiš? — ako li laž, zašto pišeš?*

Vrlo su rijetki ljudi koje možemo postaviti na pijedestal, da se u njih ugledamo i da ih slijedimo, da vršimo razna dijela onako, kako su ih oni vršili pa da im se klanjamo. Takvom modelu, uvjeren sam, da je Don Krste Stošić još vrlo daleko, a to je, valjda, glavni uzrok zašto se je gosp. P. I. potpisao samo sa P. I.

U onom hvalospjevu ima dosta istine, a ima, dabome, nešto i neistine pak ću se osvrnuti samo na neistinu, i nadopuniti ono što P. I. nije znao ili je hotimice zatajio.

Bože moj, Don Krste Stošić je još živ i na oko, izgleda, bar tjelesno zdrav, pak se o njemu kao i ostalim velikim ljudima (prigodom jubileja) može pisati sve ono što njemu pripada, bez obzira da li će mu biti ugodno ili ne. Kad bude mrtav, onda valja pisati samo dobro, prama onoj latinskoj . . . — Ruže su vrlo lijepe pa i ugodno mirišu, ali nijesu bez trna. —

Da se čovjek podigne do visine modela, treba da mnogo toga odbaci i pregori, jer dobri bokuni i milost božja, ne idu naporedo. Bogatstvo je protivno siromaštvu.

Da je don Krste Stošić svršio gimnaziju i maturirao, pak svrsio bogosloviju i otpjevao prvu „Mladu Misu“, itd. itd. sve je to istina. Da je Don Krste Stošić bio kateketa u Crnici i da je još u Varošu i u građanskoj školi, i to je pravá istina, jer sam se ja o tome uvjerio i na svojoj koži osjetio, Ali da je don Krste Stošić vršio svoju dužnost tačno i savjesno, i da je svakom prigodom ulijevao u mlade duše jugoslovenski nacijonalizam, to nikako ne stoji gospodine P. I. — Naprotiv je istina da je Don Krste Stošić jednom prigodom, kad je školska vlast bila dostavila upravi škole sličice Sv. Save, Karađorđa i prestolonasljednika Petra, preko sata vjeronauka navalio na djecu, da ne otkupljuju slike, a naročito sv. Save, jer da je on, sv. Sava, rišćanski svetac. Zaprijetio je da će svakome onome koji otkupi sliku sv. Save, dati nedovoljno u vjeronauku. Jednoj djevojčici. koja je kazalá da će kupiti baš sliku sv. Save, dao je trisku, — Da je don Krste Stošić nesebičan, kod sebičnijih može i to biti, ali ja znam da don Krste Stošić dava novac na priplod, i to uz kamatu od 12%, pak nije čudo da je Uboškom domu darovao kućicu. — Valjda i njega mlada ljeta . . . (kako ono naš Mažuranić reče.)

Premda sam od nekojih svećenika bio teško prevaren, pa čak i pred vješalá doveden, don Krsti sam vjerovao.

Jednom na moju intervenciju, pozajmio je stanovitoj osobi deset hiljada (10.000) dinara uz kamatu od 12%. — Kad je novac imao da uruči, pozvao me je sa sobom da budem kao svjedok, jer da mu nije drago da tko zna, dá on don Krste dava novac na dobit. Prije nego je izbrojio novac, milostivo je izvadio mjenicu i dao da, pro forma, potpišem. Poznavajući don Krstu, ne samo kao svećenika nego kao i čovjeka, ja sam tu pro formu bez ikakva oklijevanja potpisao.

Napokon je nastupio agrarni zakon i posjednici (t.j. vlasnici zemlje) bili su lišeni svih onih pogodnosti koje su ranije uživali. Sad se don Krste uzvrpoljio i na svaki način tražio da mu se novac vrati. Molilo se don Krstu na trista načina, da počeka koje vrijeme dok se providi, ali zaludu. Novac pa novac. Don Krsti nije nitko osporavao pravo na novac, pak mu se davalo u zalog nekoliko slobodnih komada zemlje i time osjegurao novac.

Za vrijeme toga nagađanja, izbije na površinu don Krstin ispad pred djecom IV, V i VI razreda osnovne škole u Crnici. Stao se sada don Krste motati, kovrčiti i grčiti od bijesa i, surva na mene svu svoju bjesnoću, kriveći mene rádi svoje gluposti. Ako nigdje, ovdje se je Don Krste pokazao u pravom svom svijetlu: bez srca i ljubavi i milosrđa, bez svega onoga što čovjeka čini plemenitim i sličnim onome koji mu je udahnuo neumrlu i sebi sličnu dušu.

Mene dužnik nije molio za jamstvo, jer je imao čim da jamči, već kako rekoh, Don Krste me poveo sobom da budem svjedok, i na njegovu molbu, sam pro forma potpisao.

Što sád? — Sijeva, — grmi, — oluja se strašna sprema. — Lete protesti, uručuju se tražbe, zapljene se vrše sve na dušak. Don Krste je okrenuo lice od pravog dužnika, a obratio meni. Ja ni riječi. Pro forma potpisao pá dužan — valjda neće klati? — Pokućstvo zaplijenjeno i, sad će da se nadvikuju: „Tko da više?“

Dražba nije uspjela. Poslije 14 dana traži don Krste kupce na svoju ruku. Ali, nije — biće da se je zasramio.

Nakon ogromnih troškova što je bezpotrebno nagomilao, plijeni mi trećinu plate sa troškom od 670 din.

Ovakvim postupkom me je don Krste zgrabio za grlo, i mislio je, da ću pasti na koljena i moliti milost. Ne, ja nijesam pao na koljena da molim milost, već sam kao učitelj koji je naučan da trpi, i da ne rádi radi novca, što don Krste vrlo dobro zna, izbrojio sam Don Krsti Stošiću svojih krvavih i iz grla izvađenih svojoj djeci 15.797·89 dinara, kojih mu nijesam nikada dužan bio.

Ja sam don Krstu podmirio još augusta mjeseca prošle godine. Preko njegova advokata tražio sam da mi Don Krste Stošić ispusti potvrdu podmire i povrati mjenicu, ali jok! Don Krste još to neće da učini. Valjda čeka da mu isplatim još 15.797·89 dinara da kupi Uboškom domu kućicu, nebi li se drugi slični u njega ugledáli. — Eh, samo dá je čovjek taki! —

Neka gosp. P. I. bude uvjeren, da je don Krste Stošić sve ovo učinio radi svog glupog i nejugoslovenskog ispada, radi providnih namjera kojima je mjesto ljubavi sijao mržnju i prezir.

Godine 1925, napravio sam mapu „Pogled sa Kamenara“ i darovao je društvu Šubićevac. Uprava društva je bila ushićena tim radom, a osobito don Krste. Odlučilo se napraviti kliše i u korist Šubićevca rasprodavati. Pošto je društvo Šubićevac bilo onda kao i danas siromašno, nije imalo čime da napravi kliše, već ga je napravio o svome trošku don Krste Stošić. Kako je kazao, potrošio je 600 dinara.

Čim je kliše stigao, dao je otisnuti u plavoj boji 1000 komada, a s protivne strane po slici je opisao pogled sa Kámenara. U početku, dok se don Krste nije naplatio, prodavao je slike po 5 dinara, a kasnije po 3. Osim đaka svih škola, kupovali su slike i građani, pa i vojnici. Pošto je tih slika brzo nestalo, zamolio sam don Krstu, da dade otisnuti još 1000 komada. Poslije nekoliko vremena, rekao je da je otisnuo samo 600 kom. I to se rasprodalo.

Evo baš na 12·6 napuniće se ravnih 9 godina da sam tu radnju svršio, i kroz cijelo ovo vrijeme, iako sam bio 8 godina član uprave Šubićevca, nikakva računa o tome nisam vidio. Napokon sam prošlih dana pregledao knjigu računa društvá Šubićevac, od 1924 godine pa do danas, i jedva sam našao da je don Krste Stošić za prodane slike, (kao čisti dobitak) uplatio 4 novembra 1925 g. dvjesto trideset i jedan (231) dinar.

Neka mi gosp. P. I. oprosti, ali kod nas učitelja još uvjek vrijedi, da je 2 + 2 = 4 (naravno, bez kamata).

Dakle, u septembru ili oktobru mjesecu 1925 godine, Don Krste Stošić dao je otisnuti 1000 komáda mape „Pogled sa Kamenára“. Dok nije naplatio 600 dinara, što je potrošio za kliše, prodavao je komad po 5 din.

— 120 komada po 5 dinara = 600 dinara. Za tisak, po računu stručnjaka, nije potrošio više od 300 dinara,

— 1000 komada po 3 dinara = 3000 dinara. Ako sada odbijemo 120 komada za kliše i 100 komada za pokriće tiskarskih troškova, to je još moralo ostati 780 komada. Dozvoljavam da je don Krste bio širokih rukava pak darovao 280 komada u reklamne svrhe, to bi još bilo ostalo 500 komâda.

— 500 komada po 3 dinara = 1500 din. Dozvoliću da je don Krste dao prodavačimá 500 dinara, to je moralo ostati čisto 1000 din. Don Krste je od sve te prodaje predao društvu Šubićevac 4 novembra 1925 godine 231 dinar (dvjesto trideset i jedan dinar) i stop. — Za kasnije otisnutih 600 komada nema u društvenim računima nikakva spomena do današnjeg dana.

Uvjeren sam, da će don Krste to urediti, ali će mi gosp. P. I. dozvoliti primjetbu, da je don Krste kroz toliko vremena, ne samo mogáo nego i morao dá to uredi.

U ostale njegove vrline i sposobnosti, koliko književne toliko i glazbene, neću da ulazim, to neka sudi javnost koja je imalá prigode da čita njegova brojna djela, sluša njegovo orguljanje i divi milozvučnom tenornom glasu.

Još bi se gosp. P. I. moglo primijetiti na koju točku, kao i na tajništvo Filharmonije, ali za danas dosta,

A sada mi gospodine P. I. ne ostaje drugo, već da skupa sa Vama zaželim, da ga Svemogući održi snažna i krepka do skrajnih granica ljudskog života, te neka i u buduće posluži primjerom svoje nesebičnosti i svim drugima. Na mnogaja!

—:—

Ako gosp. P. I. sumnja u istinitost mojih navoda, spreman sam mu dati podatke.

U Šibeniku, 5 maja 1934

Luka Miličić
upravitelj osn. šk. u Crnici

---

*) Za članke pod ovom rubrikom uredništvo ne odgovara.

☛ **SLADOLED**
u svim vrstama i najboljoj kvaliteti dobijete samo kod
☛ **Slastičarne ANTE MARUŠIĆ**
izradjen na električnom automat-aparatu „Frigidaire“

Knin

Prolom oblaka. U nedjelju poslije podne u 4 sata pala je tuča nad Kninom i okolicom, da ni stari ljudi ne pamte da je ikada takve bilo. Svaki komad je bio veći od oraha u trouglastoj formi, te su uništeni svi usjevi po selima, vinogradi, žito, voćke i kukuruz i oštećeno dosta krovova seljačkih kuća, tako da je ogromna materijalna šteta.

Narod je očajan, jer je teško nastradao i moli pomoć.

Cijeli Knin je bio pokriven naslagama tuče i nemoguće je opisati strašan prizor. Poslije tuče padala je takva kiša, da je cijeli grad izgledao kao jedna rijeka.

Muzika 54 pešad. puka „Karola II Kralja Ramunjskog“ koncertiraće preko ljetne sezone svakog četvrtka od 20-21 sat.

POKUĆSTVO
NA OTPLATU I BANKOVNE KNJIŽICE DOBIJETE SAMO U NOVOOTVORENOM SKLADIŠTU POKUĆTVA
kraj crkve sv. Frane u Šibeniku
O. GRABOVAC
zastupstvo i komisiono skladište

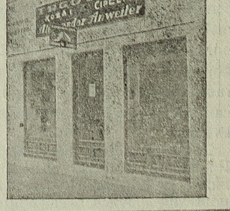

Podmirite pretplatu!

Štampa i vlasništvo: Odlik. Graf. Zavod Tisk. E. VITALIANI i SIN, Šibenik Odgov. urednik. Hamilkar Vitaliani